

Täysistunto

Maanantai 22.6.2020 klo 14.02—18.02

6. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiksi veronkantoon liittyviksi väliaikaisiksi säännöksiksi

Hallituksen esitys HE 74/2020 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 8/2020 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Avaan keskustelun. — Edustaja Essayah.

Keskustelu

16.16 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tuossa ensimmäisessä käsittelyssä kristillis-demokraatit ja kokoomus äänestivät tämän pykälämuutosesityksen, joka koski tätä maksujärjestelyjen kohteena olevan arvonlisäveron palautuksen korkoa. Hallituskinhan teki tämän käsittelyn aikana kohtuullistamisen eli laski tämän viivästyskoron tuohon kahteen ja puoleen prosenttiin, mutta me katsoimme tässä omassa vastalauseessamme, että kun monissa maissa on kokonaan luovuttu koron perimisistä tässä tilanteessa, kun kysymys on kuitenkin nimenomaisesti näitten yritysten auttamisesta ikään kuin omilla veroveloillansa tämän kuolemanlaakson yli, niin ei ole syytä periä korkoa, vaan olimme sen määritelleet tuossa omassa vastalauseessamme viitekoroksi, ja viitekorkohan on tällä hetkellä nolla.

Erityisesti vielä halusimme tuossa vastalauseessamme muistuttaa tässäkin tilanteessa salia siitä, että kun Verohallinnon järjestelmä on niin taipumaton, kansankielellä sanottuna kökkö, että siitä ei pystytä laskemaan oikein näitä viivästyskorkopäiviä, niin tuntuu aivan kohtuuttomalta, että niiltä päiviltä, kun yrityksillä ei itse asiassa ole edes käytössä sitä rahaa, kuitenkin tuo korko joudutaan maksamaan, jolloinka siihenkin vedoten — eli tähän verojärjestelmän toimimattomuuteen, maksujärjestelmän toimimattomuuteen — tuntuisi oikealta ja kohtuulliselta se, että tässä pidättäydyttäisiin pelkästään tähän viitekorkoon.

Arvoisa puhemies! Tästä tosiaankin äänestettiin. Sinällensä on toki tärkeää, että tämä arvonlisäveron palautusmahdollisuus on otettu käyttöön, koska tämä on ollut asia, jota oikeastaan, voi sanoa, jo heti tuossa koronakriisin alussa useammalta taholta tuotiin esille, että tämä olisi yksi kaikkein helpoimmista tavoista antaa sitä likviditeettiä sinne yritysten kassaan, mutta parempi toki nytten kuin ei milloinkaan.

16.18 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Äsken kävimme keskustelua siitä, että aikaisemmat hallitukset ovat tehneet virheellisiä päätöksiä, joita pitäisi korjata. Nyt olisi tässä oiva mahdollisuus korjata, ennen kuin on myöhäistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2020 vp

Siis poikkeuksellisesta kriisitilanteesta selviämiseksi on tärkeää, että yritysten maksuvalmiutta tuetaan myös verotusmenettelyn joustoilla. Järjestelyt eivät saa kuitenkaan aiheuttaa tarpeettomia kustannuksia yrityksille.

Suomen Pankin 1.6.2020 julkaistujen ennakkotietojen mukaan yrityslainojen keskikorko on 1,30 prosenttia, siis keskikorko. Se tarkoittaa sitä, että paremmin menestyvät yritykset maksavat todennäköisesti reippaasti alle yhden prosentin ja sitten vähän heikommassa asemassa olevat maksavat enemmän. Nyt kuitenkin tässä hallituksen esityksessä ne yritykset, jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa, siis ne, jotka ovat kärsineet pahasti tästä koronakriisistä, joutuisivat maksamaan sellaista korkoa, joka on reippaasti yli sen keskikoron. Siksi pidän valitettavana, että hallitus ei ole kyennyt ohjaamaan tietojärjestelmien muuntamiseen riittäviä resursseja, joilla koronmaksuperusteena olevat päivät saataisiin vastaamaan sitä aikaa, jona koron laskun perusteena oleva rahamäärä on ollut yrityksellä käytössä.

Tämä vastalause, jonka kokoomus yhdessä kristillisdemokraattien kanssa on tehnyt, on erittäin kannatettava.

16.20 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Elinkeinoelämän järjestöt ovat pitäneet tärkeänä tätä arvonlisäveron lainapalautusta, ja nyt se on toteutumassa. Se kohdistuu kaikkiin arvonlisäverovelvollisryhmiin, kuukausi-, neljännesvuosi- ja kalenterivuosi-kohtaisessa menettelyssä oleviin ja koskee alkuvuoden, aivan alkuvuoden kolmen ensimmäisen kuukauden arvonlisäveroja, niitä siis palautettaisiin. Ja koskee tämä kyllä sitten vielä kalenterivuosi-kohtaisessa menettelyssä neljännestä vuoden 2019 maksetuista arvonlisäveroista. Tässä on siis jo maksetuista, eräänntyneistä ja jo maksetuista, arvonlisäveroista kysymys.

On tietenkin selvää, että korkoa ei pitäisi periä ennen kuin nämä palautetut arvonlisäverot ovat yrityksen tilillä. Se on tietysti pakko myöntää. Verohallinnon järjestelmät eivät kuitenkaan taivu ennen kuin ensi vuoden puolella siihen, että tuo korko perittäisiin oikealta ajalta. Nyt se peritään siitä eräpäivästä lähtien, ja tämä pyrittiin ottamaan huomioon sillä tavalla, että tätä korkoprosenttia alennettiin 3:sta 2,5 prosenttiin vuosikorkona.

Se on selvä tietysti, että kaikenlaisiahan täällä voidaan puhua, että käytettäisiin nollakorkoa eli parhaan pankkiluottoasiakkaan korkoa, mutta sehän johtaisi tietysti siihen, että kaikki arvonlisäverovelvolliset hakisivat tätä palautusta. Sehän ei ole tämän järjestelmän tarkoitus, vaan tarkoitus on auttaa niitä yrityksiä, jotka todella tarvitsevat tämän arvonlisäveron lainapalautuksen. Ja selvä on myös se, että kysymys on meidän, jo valtion haltuun päätyneistä yhteisistä verovaroistamme, ja sen takia on tietysti järkevää, että joku korko peritään tästä arvonlisäveron lainapalautuksesta. Olennaista on kuitenkin se, että itse arvonlisävero tulee takaisin yrittäjän käyttöön ja helpottaa hänen likviditeettiään.

16.23 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Tässä asiassa ensinnäkin verojaosto ja sen myötä valtiovarainvaliokunta tekivät yksissä tuumin monia korjauksia siinä määrin kuin ne olivat mahdollisia. Mutta nyt kun puhuttiin tästä tietojärjestelmäasiasta, niin esteenä tällaiselle vaadittavalle tietojärjestelmäkorjaukselle, jotta korko oltaisiin voitu laskea oikeasta päivästä lähtien, ei suinkaan ollut tietojärjestelmiin käytettävät resurssit vaan aika. Kyse on niin suuresta ja isosta tietojärjestelmäkokonaisuudesta, että meille annetun arvion mukaan tällaiset muutokset olisivat lykänneet esitystä jopa ensi vuoden puolelle, mikä taas on monelle yrittäjälle aivan kohtuuton tilanne. Joten ikään kuin valittiin kahden vaikean vai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2020 vp

toehdon välillä ja päädyttiin siihen, että on kuitenkin parempi saada tämä helpotus ihmisten käyttöön nyt kuin että tätä tietojärjestelmämuutosta oltaisiin jääty odottamaan. Sinälläänhan on hyvä asia, että meillä on niin vakaat ja varmasti toimivat tietojärjestelmät, että kun niihin todella lähdetään muutoksia tekemään, niin ne pitää hyvin punniten ja valmistellusti tehdä eikä ikään kuin pikaisesti voidakaan toimia.

Tietysti tässä olisi syytä etsiä keinoja, joilla jatkossa voitaisiin sekä olla sen tietojärjestelmämuutoksen laadusta varmoja että sitten toimia nopeammin. Tietojärjestelmien kehittäminenhan on ikään kuin sellainen jatkuva projekti, jota jokaisella hallinnonalalla vieään eteenpäin, ja tämä taas jälleen korostaa, kuinka tärkeästä asiasta on kyse ihan jo eri toimijoiden oikeusturvankin kannalta.

No, sitten taas kun puhutaan siitä, mikä olisi oikeudenmukainen korko, niin ainakin itseni pysäyttivät Kuntaliiton lausunnot tähän liittyen. Moni kuntahan on valtavasti kärsinyt nimenomaan verotulojen vähennyksistä tänä keväänä, kun moni toimija ei ole koronan vuoksi pystynyt normaalisti veroja maksamaan, kun sitä yritystoimintaakaan ei ole ollut, ja kuntien ahdinko todellakin on monessa paikkaa syvä. Siihen on nyt tuotu helpotusta, mutta jos sitten samalla taas toisella kädellä aiheutettaisiin lisää arvaamattomia tilanteita kunnille alentamalla näitä korkoja, niin sitä tilannetta ainakin Kuntaliitto piti monelle kunnalle todella vaikeana. Eli tässä tasapainotellaan toisaalta oikeudenmukaisen koron määrittämisen ja sitten toisaalta kuntien taloustilanteen välillä. Me tiedämme, että valtionhallinnolla on ehkä parempia mahdollisuuksia selvittää vaikeistakin asioista, mutta monella kunnalla näitä mahdollisuuksia ei ehkä ole, ja siksi se Kuntaliiton lausunto oli tässä varsin painava.

Sinällään se 2,5 prosenttia, johon tässä päädyttiin, vastaa melko hyvin sellaista tilannetta. Tämän lainan vakuudeksi ei tarvita erillisiä takauksia. Kyse on yrityksistä, jotka ovat vaikeassa tilanteessa. Jos katsotaan tällaisia yrityksiä, kun vielä huomioidaan, että ei tarvita sitä takausta, niin se 2,5 prosenttia [Puhemies koputtaa] ei ole mitenkään kohtuuton. Kun vaikkapa katsotaan, millaisella korolla opintotukea peritään takaisin opiskelijoilta, [Puhemies koputtaa] niin kyllä tämä 2,5 prosenttia siihen vertautuu varsin suotuisasti.

16.26 Johannes Koskinen sd: Herra puhemies! Tässä edustaja Kiviranta ja edustaja Suomela jo pitkälti kertoivatkin, mistä oli kysymys. Valtiovarainvaliokunta ja sen verojaosto tekivät asiantuntijakuulemisten pohjalta välttämättömät korjaukset tähän hallituksen esitykseen ripeästi, ja näin se on saatu asianmukaiseen kuntoon.

Kokonaisuutenahan tämä yritysten talousongelmien huomioiminen koronakriisin yhteydessä on Suomessa hyvää kansainvälistä tasoa. Herkästi tuodaan esiin isoja miljardilukuja, joissa on sitten kysymys siitä... Esimerkiksi Saksan tapauksessa on annettu valtava takausvaltuus valtion pankeille ja valtio osaksi suoraankin antaa. Meillä sitten valitetaan, että ei Finnveran raha käy kaupaksi, ja meillähan samaan tapaan Finnveralle annettiin tämä 12 miljardin valtuus, mutta juuri pienten ja keskisuurten yritysten osalta on selvästikin odotettu, että katsotaan, mitä tulee suoraa tukea ja mihinkä ylipäänsä markkinat kehittyvät, ennen kuin pidempiaikaisia luottoja otetaan tällaisen vakaan kehityksen varmistamiseksi yrityksissä. Jatkossa varmasti tarvitaan sitten tällaisia pidemmän aikajänteen ratkaisuja myös isompien yritysten osalta, kun nähdään, miten pitkään tämä kansainvälisten markkinoiden tasoittuminen ja normalisoituminen kestää. Mutta verotuksen puolella näitä lisäpeleimerkkejä ei kauheasti ole välittömästi käytettävissä.

Tämä poikkeava esitys kokoomuksen puolelta edustaa samaa linjaa kuin mitä tässä viime aikoina on ollut monia muitakin: samaan aikaan kauhistellaan valtion velkaantumista ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2020 vp

sitten haluttaisiin tehdä monin verroin isompi aukko tämän arvonlisäveron palautusjärjestelmän kautta. Jos sitä tarjottaisiin nollakorkoisena mahdollisuutena, niin kuin tässä edelliset puhujat viittasivat, niin sehän johtaisi siihen, että kaikki mahdolliset arvonlisäverot perittäisiin ikään kuin takaisin määrääjäksi, ja se todella tekisi tälle vuodelle mahtavasti isomman aukon vielä valtion verotuloihin.

Kokonaisuutena tämä kehittyi ihan oikeaan suuntaan, ja näillä muutoksilla se on myös Verohallinnon kannalta toteuttamiskelpoinen järjestely.

16.28 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt on tullut puhetta arvonlisäverosta ihan enemmältikin, ja se on aika merkillinen vero. Sen muuttaminen tai alentaminen voisi helpottaa kovasti yrityksiä ja voisi ostovoimaakin lisätä, ja on aika mielenkiintoista, että EU:lla on hirveän paljon sananvaltaa tässä arvonlisäverossa, että ei niin vain voida mennä muuttamaan arvonlisäverokantaa ja arvonlisäveroa. Jotenkin tuntuu, että EU:lla on ihan liian paljon tässäkin sananvaltaa.

16.29 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Koskinen puhui vaarasta, joka seuraisi, jos käytetään tätä viitekorkoa eli nollakorkoa. Itse ajattelen niin, että verot ovat asioita, jotka on laissa määrätty maksettaviksi, ja se, peritäänkö siitä korkoa vai eikö peritä, ei mielestäni lisää sitä veronmaksuhalukkuutta. Jos jostakin syystä yritys ei pysty verojaan maksamaan, arvonlisäveroja tässä tilanteessa tilittämään, niin kyllä se silloin jättää ne tekemättä riippumatta siitä, onko siellä sitten ukaasina korko vaiko ei. Tätä tietysti voisi verrata vähän siihen suuntaan, että nyt on aika löysästi hallituksen ainakin vasemmalla siivellä puhuttu siitä, että kyllä nyt sieltä ulkomailta sitten taas Suomi voi ottaa ihan huoletta velkaa omaan käyttöön, kun siitä suurin piirtein meille jo maksetaankin — tällaisia puheenvuoroja olen kuunnellut viikonvaihteenkin ympärillä — kun taas sitten, jos me ajattelemme, että meidän omille yrittäjille olisimme tässä tilanteessa antamassa heidän maksamansa arvonlisäveron takaisinpalautettuna, niin katsoisin, että tämä nollakorko tässä tapauksessa olisi varsin perusteltu. Eryteisesti juuri tälle omituiselle tilanteelle, että kun rahaa ei ole edes tilillä, niin siitä joudutaan maksamaan korkoa, on minun mielestäni huono peruste se, että meillä tosiaan ei ole ollut mahdollisuutta tehdä tällaista muutosta meidän Verohallinnon maksujärjestelmään.

16.31 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! On kyllä mielestäni aavistuksen omituinen ajatus siitä, että yritykset hakisivat näitä alvejaan takaisin, jos ne eivät sitä rahaa tarvitse, eli jos yrityksen tilillä on vaikka 100 000 euroa rahaa ja liikevaihto on vaikka 500 000, niin se rupeaisi ottamaan sitten sen rahan sinne omalle tililleen seisomaan, jos ei sille ole käyttöä. Toisaalta sitten taas, jos jollain on niin, ettei tarvitsisi ihan välttämättä ja ottaa silti, niin se kuitenkin mitä ilmeisimmin käytetään esimerkiksi johonkin investointiin tai vastaavaan, mikä tuo sitten nousua siihen yritykseen ja sitä kautta myöhemmin lisää verotuloja.

Sen takia nyt tässäkin keskustelussa kun verrataan esimerkiksi opintolainan korkoon, minä en edes ymmärrä, miksi sitä verrataan, koska nyt puhutaan koronan aiheuttamasta tuskasta yrityksille. Eihän tätä korkoa pidä verrata mihinkään, ei yhtään mihinkään. Ne ovat aivan eri asioita. Nythän puhutaan siitä, että me pelastamme yrityksiä, ja minkä takia me niiltä pelastettavilta yrityksiltä haluamme sitten vielä korkoa siitä rahasta, koska ajatushan on pelastaa. Mitä enemmän me otamme korkoa niiltä, sitä enemmän meidän pitää auttaa niitä muuten, eli paljon helpompaa olisi loppupeleissä auttaa niitä yrityksiä, mitkä tässä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2020 vp

tapauksessa ovat. Niin kuin varmasti monet tietävät, ne yritykset, mitä joudutaan suhteessa enemmän auttamaan, ovat niitä yrityksiä, mitkä joutuvat taistelemaan muutenkin hengissä pysymisestä vähän joka päivä. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 74/2020 vp sisältyvät 1.—2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.